

Digitale revolutie dringt moeizaam door in Duitsland

Achtergrond - 20 september 2017 - Auteur: Wiebke Pittlik

Kanselier Merkel beloofde Duitslands jeugd tijdens een 'kinderpersconferentie' dit weekend sneller internet en een beter bereik voor hun mobiele telefoon. Ze speelt zo handig in op hun belevingswereld, maar het thema digitalisering speelt een serieuze rol in de Duitse verkiezingen. Dat is niet voor niets: Duitsland loopt hopeloos achter op dat gebied.

Duitsland werkt nog met papier. Betalingen gaan grotendeels met papiergeld, een treinkaartje is echt een kaartje en wie iets wil regelen bij een overheidsdienst moet dat aan de balie komen doen.

Rapporten ondersteunen die observatie: op een [ranglijst](#) van de stand van digitalisering wereldwijd staat Duitsland 17e, ver achter landen als koploper Finland, Nederland (7e) en de Verenigde Staten (9e).

Informatie- en communicatietechnologie wordt door de Duitse overheid onvoldoende gestimuleerd, constateerde een raad van experts die de regering adviseert begin dit jaar. Volgens deze [Expertenkommission Forschung und Innovation](#) dreigt Duitsland de boot te missen bij de digitale transformatie. Duitslands wereldwijd befaamde industrie verliest haar concurrentiekracht als er niet meer wordt gedigitaliseerd, aldus de experts.

Merkels CDU probeert sinds een aantal jaar met het toverwoord 'Industrie 4.0' de digitalisering van het bedrijfsleven - de 'vierde industriële revolutie'- te stimuleren. Maar het beleid heeft voorsnog weinig opgeleverd. In de komende regeringsperiode moet de grote inhaalslag worden gemaakt, zegt Kanzleramtsminister Altmaier, die het regeringsbeleid coördineert. Dat vergt volgens hem een andere houding van het bedrijfsleven, vooral in het midden- en kleinbedrijf (mkb). Het Duitse mkb geldt als conservatief en risicomijdend. Dat levert goede kwaliteit op, maar remt innovatie.

Fabrieken zullen veranderen in smart factories, waar processen digitaal worden aangestuurd en via internet worden verbonden. Apparaten en machines, zowel in huishoudens als in bedrijven, zullen in de toekomst via internet samenwerken. Dit

is de omslag die het Duitse bedrijfsleven moet maken, om de industriële koppositie niet te verliezen aan landen als China of de Verenigde Staten.

Digitale overheid

Altmaier belooft dat de Duitse overheidsdiensten in 2021 volledig digitaal en gebruiksvriendelijk zijn. “Als de staat de digitale uitdaging serieus neemt, kan die niet overlijdensaktes en geboortebewijzen uitschrijven als in de tijd van keizer Wilhelm”, zei hij eerder deze maand bij een bijeenkomst van ondernemers waarover het [Handelsblatt](#) schrijft.

Ook de SPD wil dat de staat zich beter voorbereidt op de digitale samenleving. Lijsttrekker Martin Schulz denkt dat bijvoorbeeld aan een 'Deutschlandportal' waarmee formulieren makkelijk online kunnen worden ingevuld.

Privacy

Met de Duitse gevoeligheid op het gebied van privacy is het bijna niet voor te stellen dat Altmaier zijn belofte gestand kan doen. Duitsers, zowel burgers als overheid, zijn zeer alert op het opslaan en delen van persoonsgegevens. De OV-chipkaart zoals we die in Nederland kennen, zou er in Duitsland niet doorgekomen zijn. Te veel protest van burgers, te veel beperkende regels.

Cameratoezicht is nog maar sinds dit jaar, onder zeer strenge restricties, toegestaan. Die gevoeligheid is te verklaren door de ervaringen met de Oost-Duitse inlichtingendienst Stasi, die alles van iedereen wilde weten én door de algemene Duitse neiging om zich te concentreren op risico's.

In de discussie over digitalisering komt één onderwerp steeds opnieuw ter sprake: de gebrekkige digitale infrastructuur. Op het Duitse platteland ligt nauwelijks glasvezel. Waar in [Nederland](#) 90 procent van de huishoudens nu al over een breedbandverbinding van 100 mb per seconde beschikt, werkt Duitsland in de komende jaren aan een verbinding van 50 mb per seconde voor ieder huishouden. “Het Duitse breedbandnetwerk is slechter dan dat van Chili en Mexico. Dat moet veranderen!”, zei Schulz maandagavond tijdens een tv-debat met kiezers. Want bedrijven kunnen niet digitaliseren als ze geen snelle, betrouwbare internetverbinding hebben.

WLAN

Met de draadloze wifi-verbindingen, die ze in Duitsland WLAN noemen, is het al niet veel beter gesteld. Duitse aanbieders van openbare wifi waren lang verantwoordelijk voor het downloadgedrag van gebruikers (de *Störerhaftung*). Sinds juli is dat aangepast, maar nog steeds zijn de regels streng. Een openbaar

wifi-netwerk is dus lang niet overal voorhanden.

De regelgeving is op meer terreinen een remmende factor, bijvoorbeeld bij de uitbouw van breedbandinternet. Van de 600 miljoen euro die de regering beschikbaar heeft gesteld voor het stimuleren van breedband, is nog maar 5 miljoen uitgegeven, meldde de [ZDF in een factcheck](#) in juli. De planning en procedures bij gemeenten blijken vaak veel tijd te kosten. En de telecombedrijven investeren liever in de bestaande koperleidingen dan in nieuw en sneller glasvezelnetwerk.

Geen stimulerende omgeving voor innovatieve internetstartups dus. Startups hebben het sowieso zwaar in Duitsland, want de risicomijdende cultuur zorgt er voor dat bedrijven vaak liever met een gerenommeerde reus als Microsoft of SAP in zee gaan dan met een *new kid on the block* met een verschrikkelijk goed idee, constateert ook de [Financial Times](#).

Dat Duitsland over een aantal jaren voorop loopt in de digitale revolutie, zoals de politici graag dromen, dat valt dus nog te bezien. Tot die tijd: maakt u zich niet te veel zorgen als u uw Duitse kennis niet kunt bereiken. Waarschijnlijk ligt het internet weer eens plat.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/22807/digitale-revolutie-dringt-moeizaam-door-in-duitsland>